

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Sortilegiis. Titvlvs XXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

In falsis autem literis tibi presentatis in salutatione dilectus in Christo filius vocabaris: cum in literis, quas aliquando tibi transmisimus, te videre poteris à nobis fratrem venerabilem appellatum. Propter quod sic literas Apostoli. studeas intueri, tam in bulla, filo & charta, quam in stylo, quod veras pro falsis, vel falsas pro veris literis modo aliquo non admittas.

[1 Ad audientiam siquidem nostram ex literis chariss. in Christo fr. v. Cardula Regii illustri, nec in tenore literarum tuarum quas d. f. S. & Capellano. n. ap. Durachium direxisti, non vero pervenisse, quod cum Dominicus quondam Suaten. Episcopus, qui coram eodem Capellano nostro & dil. f. S. Subdiacono tunc in partibus illis gerentibus legationis officium fuerat, de homicidio accusatus, & in concilio apud Zammarum pontificalem resignaverat dignitatem, ad nostram oleam presentiam accessisset, à nobis rediens quasdam tibi literas presentavit, quibus assererat sibi à nobis pontificale officium restitutum. Tu vero literis fidem adhibens ven. fr. G. quem Suaten. Episcopum electum dixerat canonice consecrasse, ab eadem ecclesia removisti: prefato Dominico occasione literarum suarum in ipsa ecclesia restituito. Prefatus autem Rex sicut suis nobis literis intimavit, non credens suas literas de nostra conscientia emanasse, tam ipsam Dominicum quam prefatum Episcopum nostro precepit conspectus presentari: humiliter petens rescripto Apostolico edoceri quid de ipso duceremus negotii faciendum.]

CAP. VII.

Qui per se vel per alios literas Papa falsant, excommunicati sunt cum suis fautoribus, & clerici officii & beneficii privati sunt, & degradandi & tradendi curia seculari per quam laicus legitime puniatur. Qui vero falsis literis utitur, si clericus est, officio & beneficio privatur: si laicus, excommunicatus est. h. d.

Idem.

Ad falsariorum b confundendam malitiam: [1 & 7.] De communi fratrum nostrorum consilio duximus statuendum, ut qui literis nostris uti voluerint, eas primò diligenter examinent: quoniam si falsis literis se usos dixerint, ignoranter, eorum sera poenitentia evitare nequibit penas inferius annotatas e. Nos enim omnes falsarios literarum nostrarum, qui per se vel alios vitium falsitatis exercent, cum fautoribus & defensoribus suis anathematis vinculo decernimus innodatos: statuentes ut clerici, qui falsarii fuerint deprehensi, omnibus officiis & beneficiis ecclesiasticis perpetuo sint privati: ita quod qui per se falsitatis vitium exeruerint, postquam per ecclesiasticum iudicem fuerint degradati, seculari potestati tradantur, secundum constitutiones legitimas puniendi: per quam & laici, qui fuerint de falsitate convicti, legitime puniantur. Qui vero sub nomine nostro literis falsis utuntur, si clerici fuerint, officii & beneficiis ecclesiasticis spolientur: si laici, tamdiu maneant excommunicati, ut in istis & in illis malitia gravius, quam negligentia puniatur: quod & de his, qui falsas literas impetrant, statimus observandum.

[1 Lam alta vice recolimus literas ap. destinasse, in quibus falsitatis modus ne quis se possit per ignorantiam excusare: meminimus plenius destinasse. Quoniam vero nonnunquam evenit, ut falsas literas exhibentes, postquam super his fuerint redarguti, ad excusationem suam dicant se literas huiusmodi per alios impetrasse.]

CAP. VIII.

Non presumitur quis falsare literas de simplici iustitia: nec puniatur, si hoc comperto distiterit illi uti.

3 In multis exemplaribus ita distictio in Christo filio vocabaris: Hec clausula insolita presumptionem falsitatis facit. Alexan. conf. 46. in 3. Valer. Feliman ca. 14. in 2. De res. sup. b C. 4. cod. de in 3. comp. c Vide l. 2. cum gloss. in ver. & distictio. & G. in q. 1. C. de si. instru.

Idem.

Accedens a: & infra. Fraternitati tue mandamus quatenus si litera Apostolica, in quibus falsitas fuerit deprehensa, de simplici iustitia formam habeant (ita presumi non debeat quod pro talibus literis, quae post sunt facile obtineri, fraudem quis commiserit falsitatem nec literis usus est, postquam eas falsas esse cognoverit, officium, beneficium restitutus, ipsum super hoc alterius non molestes.

CAP. IX.

Propter paucarum literarum rasuram in loco non suspecti, rescriptum non probatur falsum.

Idem.

Ex conscientia: & infra b. Verum literas ipsas, quae redarguta fuerant falsitatis, diligentius inventas, nullum in eis falsitatis signum, vel suspitionis inventum nisi paucarum literarum rasuras, quae nequaquam sapientis animum in dubitationem vertere debuerant: unde si vobis constiterit praedictum R. obligasse se sub penis lo causae, quod literas illas falsas esse probaret (cum se libet ad renunciandum iuri suo liberam habeat facultatem) ipsi R. super dicta ecclesia silentium imponatur.

DE SORTILEGIIS. TITVLVS XXI.

CAP. I.

Sortilegia pro futuru invenienda, vel divinationibus scientia prohibentur, & contra facientibus pena imponitur. Ex poenitentiali Theodori.

In talibus vel codicibus, aut aliis forte futura non sunt requirenda, nec divinationes aliqui in aliquibus rebus, quis observare praesumat. Qui autem contra fecerit, quadraginta dies poeniteat.

CAP. II.

Presbyter, qui per inspectionem astralium sorta requirit, ad tempus suspenditur ab altaris ministerio. Ita communiter sanctorum, sed in veritate hac summatio non est indistincta vera, quae actu potest puniri.

Alexander III. Granden. à Patriarcha.

Ex tuarum e tenore literarum accepimus, quod Presbyter cum quodam infami ad privatum locum accessit, non ea intentione, ut vocaret demonium, sed inspectione astralium futuru cuiusdam ecclesiae recuperari. Verum licet hoc ex bono zelo & simplicitate fecisse proponat, id tamen gravissimum fuit, à quo modicam inde maculam peccati contraxit: [1] Mandamus, quatenus talem ei pro expiatione delicti poenitentiam imponas s, quod per annum be amplius, si tibi visum fuerit, cum ab altaris ministerio participas abstinere, & exitunc liberum sit ei exercere officium sacerdotis.

[1 Sed quoniam tutius est in dexteram quam in sinistram, in misericordiam quam in severitatem declinare: ipsam sortilegiis remittendum, mandantes.]

CAP. III.

Non solum electio per sortes fieri non debet, sed etiam electio compromissaria per sortes assumi non debet.

Honorius III. capitulo Lucan. g

Ecclēsia b vestra Episcopo destituta, vos convenietes in unum, ut de futuri tractaretis electione Post

a Ca. 1. eod. tit. in 4. comp. b Ca. 2. eod. tit. in 4. comp. c Al. Sortilegio, & non male: v. tractatum Pauli Corinthus. de Alphonsum Castrum l. 1. c. 13. de iustia bar. panit. d Al. Godeus. e Ca. 3. eod. tit. in 1. comp. & post. Gen. Lat. sub. Alca. III. p. 50. c. 6. f panam habent versutibus Cod. & piterig. in anal. g Lucens. h Vide Felin. in c. capitulo. sup. de res. & b. Th. 2. q. 05. art. 8. & ite Cajet. ex quo intelligit, ut sortes respiciantur in electionibus spiritualibus.

tificis : unum elegitis ex vobis per sortem, qui tres auctoritate vestra elegit, per quos vice omnium Lucan. providetur ecclesie de pastore: quorum duo retium magistrum R. scilicet elegerunt: quod expressè licebat eisdem, secundum traditam à vobis omnibus potestatem. Procuratoribus igitur vestris super his, in nostra presentis constituti, nos tali examinato processu, licet nota non careat, quinimò multa reprehensione sit dignum, quòd fors in talibus intervenit: [1 & infra.] Electionem celebratam de ipso ad gratiam confirmationis admittimus, sortis usum in electionibus perpetua prohibitione damnantes.

[1 Propter prerogativam, cum nos & literaturam magistri R. canonici, in quem vota vestra ecclesia vestra proficiendum Episcopum concurrerunt, & affectione, quam ad eandem habemus ecclesiam.]

DE COLLUSIONE DETEGENDA.

TITVLVS XXII.

CAP. I.

Accusatore desistente ab accusatione, potest iudex ex officio suo inquirere super crimine illato.

Gregorius a universis Episcopis de Corin.

Scripta fraternitatis vestre relegentes, agnovimus, quòd hi, qui contra Hadrianum Episcopum aliqua dixerant, modo cum eodem in amicitiam convenissent: [1 & infra.] Quia vero nunciati facinoris qualitas nos vehementer impellit, ut ea que audivimus, dissimulare nullatenus debeamus, præsertim cum accusatores & accusatum inter se fecisse gratiam indicaveritis: hoc necesse est subtilius perferuari, ne forte non ex charitate, sed ex præmio eorum sit concordia comparata.

[1 Et magna nobis ad præsens facta est de eorum unitate letitia: sed quoniam ea que dicta sunt, nondum manere non patimur, sedis nostra. Diaconum ad ea investiganda dirigimus.]

CAP. II.

Desistente accusatore & accusato iudex prosequitur. Idem.

Crimina & semel audita. Gregorius indiscussa nullo modo præteribet, etiam si accusatus cum accusatore in gratiam rediisset.

CAP. III.

Colludens in causa beneficii, pravi debet beneficio. Alexander III. Norvicens. Episcopo.

Audivimus eumque adeo clericorum malitiam excruciat, ut interdum inter se collusionione facta super beneficiis, que possident, se sustineant ab aliis molestari, & postea, ut quæstioni cedatur, & iidem clerici beneficia quiete possideant, quasi nomine transactionis solvant aliis de ipsis beneficiis annuam pensionem, ut post mortem eorum in beneficiis illis, super quibus est collusio facta, jus sibi valeant vindicare. Unde tibi mandamus, quatenus si quos clericos tua jurisdictionis per collusionionem hujusmodi fraudem legitime tibi constiterit commisisse, eos beneficiis, super quibus collusionem fuerit, non differas perpetuo spoliare: quia satis esset indignum, si fraus & dolus, que in præjudicium tui juris, & aliorum niuntur committere, in eorum non redundarent incommodum & iacturam.

CAP. IV.

Absolutio de criminibus illatis per collusionem facta, non

a Greg. I. Registr. in d. 11. epist. ad c. 27. apud lo. Diacon. l. 4. c. 37. de vita Greg. referunt conc. Lat. sub Alex. III. p. 41. c. 1. & c. 1. eo. 1. in com. b. C. 2. cod. tit. in 1. comp. c. 3. cod. tit. in 1. comp. & post conc. Lat. sub Alex. III. p. 28. c. 12.

impedit facultatem iterum accusandi & inquirendi de illis criminibus.

Gregorius IX. Barren, a Archiepiscopo, & fratri Joseph monacho Floren.

IN tantum clamor, qui ascendit contra Acherontinum & Archiepiscopum, inavalefcit, quòd dissimulare ipsum ulterius sine scandalo non valemus, nec sine periculo tollerare: & infra. Licet autem sedes Apost. frequentibus clamoribus excitata, inquisitionem quorundam excessuum suorum duxerit committendam, propter tergiversationes tamen ipsius (ut dicitur) eodem cum inquisitoribus & examinatoribus colludente, necnon corruptis testibus & inquisitoribus, ac examinatoribus supradictis, non solum prædicti excessus remanserunt hæcenus incorrupti, verumetiam pejora prioribus committere non expavit: & infra. Dicitur vestre mandamus, quatenus si de hujusmodi collusionione ac corruptione constiterit: ex integro super præmissis & aliis, alioquin super novis duntaxat inquiratis, que videritis inquirenda.

DE DELICTIS PVERORVM.

TITVLVS XXIII.

CAP. I.

Impuberes præter vitium carnis delinquere possunt, puniantur tamen mitius, quam adulti.

Gregorius. c.

Pveris grandiusculis peccatum nolunt attribuere, quidam, nisi ab annis 14. cum pubescere coeperint. Quod merito crederemus, si nulla essent peccata, nisi que membris genitalibus admittuntur. Quis vero audeat affirmare furta, mendacia, & perjuriam, non esse peccata? At his plena est puerilis ætas: quamvis in eis non ita ut in majoribus punienda videantur.

CAP. II.

Tuer non debet ita severe puniri sicut major, nec pater ex delicto filii impuberis tenetur.

Alexander III. Hermoin. Episcopo.

Referente nobis d. H. intelleximus, quòd cum N. filius ejus decennis cum aliis pueris sagittaret, quidam nepos ejusdem H. sagitta percussus, inierit: quòd idem filius ejus cum inter alios luderet, fortuito casu dicitur peregrisse: propter quòd Abbas sancti Remigii à præfato H. secundum consuetudinem illius terræ, c. solidos instantius requirebat: [1 & 7.] Unde quoniam e in pueris relinqui solet inultum, quòd in aliis profectioris ætatis humanæ leges dicunt severius corrigendum: mandamus, quatenus si constiterit filium prædicti H. intra 14. ætatis suæ annum eundem excessum commisisse, memoratum Abbatem moneas & compellas, ut ab eodem H. prædictos c. solidos propter illam consuetudinem non exigat, nec ab ipso pro temporali poena requiratur. [1 Ad nostram audientiam appellavit.]

DE CLERICO VENATORE.

TITVLVS XXIV.

CAP. I.

Clerico prohibetur venatio, & contra facientis poena imponitur. b. d. cum sequen.

a Barren. b Acherontin. al. Acherontin. c In plerisque vulgato, Greg. nonus in manifesto plurimum, ut est impressus, in veteri comp. c. 1. eod. tit. Augustino creditur: verum unde sit scriptum, nondum est inventum. d C. 2. eod. tit. in 1. comp. e al. Verum quoniam, f illam. g Vide conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 22. §. visitu in super. & Bernard. Diacon. in pract. crimin. cap. 26.

